



**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor  
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum  
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,  
Coordinatus, Seu Omnes ...**

**Diana, Antonino**

**Lugduni, M. DC. LXXX.**

37. An si aliquis impotens sit ad recitandum Officium solus teneatur cum socio recitare? Et quid, si antea semper recitabat cum socio? Et an verò, in tali casu teneatur saltem Beneficiarius quærere ...

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)



an cæcus, si memoriter sciat Horas, teneatur eas dicere memoriter, quia tenacitas illa memoriæ est accidentaria, quamvis, inquit, tutius sit ut se obligatum censeat, & cum Soto teneatur aliqui Magistri docti, & addit quidam recentior Magister, quod quantum ad festivitatem fructuum, certum est quod non teneatur si esset beneficiarius cæcus, ommitteret Horas, licet memoriter sciat. Hæc Sanchez, qui iudicat dictam opinionem Soti esse probabilem, nam quam ipse tenet, vocat multum probabiliorum. & Toletus *lib. 2. cap. 14.* simpliciter excusat cæcum. Sed tu non omittas contrariam tenere, quam etiam nouissimè tenet Oliuerius Bonapartius *de Horis can. lib. 2. c. 58. n. 2. 2.*

3. Notandum est tamen hic obiter contra Syluestrum *verb. Hora, quest. 4. dist. 3.* Angelum *n. 9.* Armillam *num. 16.* Tabienam *num. 20.* D. Antoninum *3. part. tit. 13. cap. 4. §. 15.* Paludanum *in 4. dist. 15. quest. 5.* & alios cæcum qui non potest recitare Officium diuinum, non teneri ad recitandum aliquid loco illius, quia cum legitime excusetur, ad nihil tenetur; sicuti qui excusatur à Missa audienda in die festo, ad nil tenetur.

4. Notandum etiam cæcum qui nihil ex horariis precibus memoriâ tenet, vel saltem perpartum, non obligari ad audiendam partem socii in alternatione; & rursus ad suam cum illo recitandam, quia non videtur præceptum humanum ad illam exactissimam diligentiam obligare. Ita Bonartius *loco citato*; an verò cæcus teneatur adhibere socium in recitatione Horarum, dicemus *infra*, & diximus etiam *in 3. part. tract. de Horis Canonicis, resol. ult.* non obligari.

## RESOL. XXXVI.

An Sacerdos cæcus, qui solus non potest persolvere Horas Canonicas, possit tamen alternatim cum socio, si illum ad manus habet, teneatur adhibere?

Et an, si Petrus non habet librum, in quo legat Horas, nouit aliqua memoriter, ita tamen ut non possit satisfacere, offert se socium, qui omnia scit memoriter, quod si Petrus cum illo recitare velit, possit exactè satisfacere, quæritur, an teneatur cum illo socio recitare Officium?

Et quid, si antea semper recitauerit cum socio? Ex p. 7. tr. 11. & Misc. 2. Res. 3.

Sup. hoc in Resol. seq. & supra in Resol. 33. §. An vero, ad medium, & infra in Resol. 97. §. vii. in principio, & in fine, & cursim in aliis veris eius annot. & melius in tom. 7. tr. 1. Resol. 7. §. Quoad secundum, & seqq. & hic superius in tr. 1. Resol. 102. §. Sed ad hoc, ad medium, & veris, vsq. cetero.

§. 1. Affirmatiuam sententiam docet cum multis Castrus Palauus *tom. 1. tract. 1. disp. 2. punct. 6. num. 13.* & alij. Quia obligatis ex præcepto Ecclesiæ recitare: Sed hoc præceptum facile implere potes adhibendo socium. Ergo obligatus es illum adhibere. Quia obligatus es adhibere media ad exequendum præceptum, quæ tibi difficilia sunt. Dices, te esse obligatum apponere media per se ordinata ad præcepti executionem, secus media per accidens, & priuilegiata; vsus autem socii non est medium per se ordinatum ad huius præcepti executionem, sed extra illam: Siquidem ex permissione Ecclesiæ, & quasi ex priuilegio vsus socii conceditur. Aliàs si vsus socii esset medium per se ordinatum ad huius præcepti executionem, obligatus esses illum conducere, quando gratis habere non posses, sicut obligatus es Breniarium emere? Respondeo. Et si vsus socii non sit medium per se ordinatum absolute ad huius præcepti executionem, est tamen medium supposita tua impotentia aliter implendi præceptum.

2. His tamen non obstantibus negatiuæ senten-

tiæ adheret Caramuel in *Regulam D. Benedicti diff. 117. dub. 1. n. 1445.* vbi sic ait: Petrus non habet librum in quo legat horas, nouit aliqua memoriter, ita tamen ut non possit satisfacere, offert se socius, qui omnia scit memoriter. Quod si Petrus cum illo recitare velit, poterit exactè satisfacere; petitur an teneatur cum illo socio recitare officium.

3. Respondeo negatiuè, quia recitare cum socio est fauor vnicuique concessus, & nemo tenetur uti fauoribus inuitis. Ita alter Sanchez in *selectis diff. 41. n. 2.*

4. Quid si antea semper recitauerit cum illo socio? Nec tunc tenetur cum illo recitare; fauores enim talis sunt ingenij, ut nunquam cogant, aliàs essent grauamina, ergo qui illuc vsque illo fauore vsus est, poterit non uti cum voluerit. Ita Caramuel; vnde vtramque sententiam puto probabilem esse, vide me ipsum in *p. 1. tr. de Hor. Canon. Resol. ult.*

## RESOL. XXXVII.

An si aliquis impotens sit ad recitandum Officium socii, teneatur cum socio recitare?

Et quid si antea semper recitabat cum socio?

Et an vero in tali casu teneatur saltem Beneficiarius quærere socium cum stipendio? Ex p. 4. tr. 4. & Misc. Res. 2. 1.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Ioannes Sanchez in *selectis diff. 15. num. 2.* & alij: quos refert Garfias *de benefic. part. 3. cap. 1. n. 214.* quia recitare cum socio est priuilegium; ergo quis non est astrictus illo uti. Lessius autem *lib. 2. cap. 37. dub. 9. num. 54.* & Garfias *ubi supra n. 215.* distinguunt; & Resol. nam si quis solitus est recitare Horas cum socio, adhibere illum tenetur, secus si solitus non sit. Excipit tamen Garfias, nisi socium quem gratis antea habebas, postea nisi cum stipendio sis habiturus. Ratio est, quia ita nullum onus speciale Clericis imponitur. Ergo, &c. Alij autem absolute affirmant in tali casu obligationem adesse cum socio Horas recitandi, si facile habere potes, siue antea vsus fueris illo, siue non. Ita Valentia *tom. 3. disp. 6. quest. 1. punct. 10. §. 7. in princ.* Reginaldus *tom. 2. lib. 18. c. 13. n. 183. ad finem.* Azorius *tom. 1. lib. 10. c. 13. q. 4. §. 6.* & alij communiter, quia obligatus es adhibere media ad implendum præceptum, quæ difficilia non sunt.

2. Sed difficultas est, si quis stare vellet in ista vltima sententia, an illa intelligenda sit, si vsus socii gratis habeatur; an verò in tali casu tenetur, saltem beneficiarius quærere illum cum stipendio?

3. Affirmat Suarez *de Relig. tom. 2. lib. 4. cap. 28. num. 12.* de beneficiatio; negat autem de Clerico simplici, & Religioso, quia horum obligatio non est ex iustitia, sed ex Religione. Sed Castrus Palauus *tom. 2. disp. 2. punct. 6. num. 14.* putat, quemlibet Clericum, seu Religiosum, si habeat vnde aliquæ difficultate graui possit socium conducere ad secum recitandum, obligatum esse illum conducere, quia vsus socii in persona impotentis alter recitandi Officium, est medium simpliciter necessarium ad huius præcepti executionem. Ergo si ex communi sententia obligatus ad hoc medium assumendum, obligari debet ad expendendos aliquos moderatos sumptus, si necessarij sunt ad huius mediij assumptionem. Hæc sententia est nimis rigida, & ideo libenter opinioni Sanchez adhaereo, imò ego puto probabiliter, quòd nec beneficiarius de rigore ad id tenetur, licet ad hoc facere consulendus sit, & ita hanc sententiam



sententiam tenet Oliuerius Bonartius de Horis Canon...

RESOL. XXXVIII.

An qui non potest ratione infirmitatis recitare Ho...

§. 1. V. g. qui post Vesperas patitur quartana...

RESOL. XXXIX.

An infirmus, qui non potest recitare Horas sanis...

§. 1. Negatiuam sententiam probabilem esse te...

2. Petis: quae tempora dicantur destinata lectio...

3. Agrotus ergo qui quartana laborat (& idem...

4. Haec opinio est tuta in praxi: consulenda e...

5. Norandum est etiam hic obiter quod si in...

Sup. hoc m...

Sup. hoc si...

Sup. hoc fu...

Handwritten text on the right page, including 'DANAE' and other illegible characters.